

ANNUAL EXAMINATION- 2015-16

SUB: Sanskrit

Class : VI

Time : 3 Hrs.

MM: 100

नाटः सभी प्रश्न अनिवार्य हैं—

प्र.1 निम्नांकित का हिन्दी में अनुवाद कीजिए।

1. उज्जयिनी मध्यप्रदेशस्य प्रसिद्धं दर्शनीयस्थानम् अस्ति। उज्जयिनी भोपालात् पश्चिमदिशि अस्ति। विविधेभ्यः प्रदेशेभ्यः जनाः उज्जयिनीम् आगच्छति। कुम्भपर्वणि विदेशेभ्यः अपि जनाः आगच्छन्ति।
2. एकस्मिन् नदीतीरे एकः जम्बूवृक्षः आसीत्। तस्मिन् एकः वानरः प्रतिवसति स्म। सः नित्यं जम्बूफलानि खादति स्म। कश्चित् मकरः तस्य मिश्रम् आसीत्। सः वानरः प्रतिदिनं तस्मै जम्बूफलानि ददाति स्म। अतः सः मकरः तस्य वानरस्य प्रियं मित्रं अभवत्।

प्र.2 रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए।

1. शास्त्रं अस्ति। (पण्डिताः/पण्डिताय)
2. श्रीरामःपुत्रः।(दशरथस्यः/दशरथेन)
3. भोपालं नगरं मध्यप्रदेशस्य अस्ति। (रातधानी/राजधीनम्)
4. सीतायाः विवाहःसह अभवत्।(रामस्य/रामेण)
5. मयुरः अस्माकं पक्षि अस्ति।(राष्ट्रीयः/राष्ट्रीयम्)

प्र.3 आम/न (हाँ/नहीं) लिखिए।

1. स्वास्थ्यं ज्ञानाय परिक्षमाय न भवति । ()
2. विद्या सर्वस्य भूषणं नास्ति । ()
3. संस्कृभाषा वेदानाम् उपनिषदां शास्त्राणां च भाषा वर्तते । ()
4. नर्मदायाः दक्षिणतटे विंध्याचलः अस्ति । ()
5. मध्यप्रदेशस्य मध्ये नर्मदा नदी अस्य मेखला इव प्रवहति । ()

प्र.4 निम्नांकित प्रश्नों के उत्तर एक शब्द में दीजिए। (कोई पाँच)

1. विद्या किं ददाति?
2. के जलं वर्षन्ति?
3. मध्यप्रदेशः कुत्र विराजते?
4. कस्मिन् मासे स्वतन्त्रदिवसः भवति?
5. सिक्खपन्थस्य प्रवर्तकः कः?
6. वयं नेत्राभ्यां किम् कुर्मः?

प्र.5 गद्यांश को पढ़कर प्रश्नों के उत्तर दीजिये।

दशरथस्य आज्ञया राज्यं त्यक्त्वा रामः वनम् अगच्छत्। पत्नी सीता, अनुजः लक्ष्मणः च तेन सह अगच्छताम्। हे ऋषिभिः सह वने अवसन्। तत्र राक्षस राजः रावणः सीतां कपटेन अहरत्। सीतान्वेषणाय रामलक्ष्मणौ वने अभूभताम्। तौ बालेः राज्यं किष्किन्धाम् अगच्छताम्। राजा सुग्रीवः तयोः मित्रम् अभवत्।

1. कस्य आज्ञया रामः वनम् अगच्छात्?
2. रामस्य पत्नी का?
3. लक्ष्मणः केन से वनम् अगच्छत्?
4. ऋषिभिः कयोः मिश्रम्?

प्र.6 निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक वाक्य में दीजिए।

1. सर्वेभ्यः सुखकरं जीवनं कदा भवति?
2. मध्यप्रदेशस्य कस्मिन् मण्डले हीरक रत्नं प्राप्यत?
3. अयोध्यानगरी कस्मिन् प्रदेशे अस्ति?
4. कः उच्चैः गर्जति?
5. कस्य यन्त्रस्य गतिः। वायुयानात् द्रुततरा भवति?
6. रज्जु निर्माणं कथं भवति?

प्र.7 निम्नलिखित श्लोकों का हिन्दी में अर्थ लिखिए।

1. नरस्याभरणं रूपं, रूपस्याभरणं गुणः।

गुणस्या भरणं ज्ञानं, ज्ञानस्याभरणं क्षमा।।

2. काक चेष्टो बकहयानी, श्वाननिदस्तथैव च।

अल्पाहारी गृहत्यागी, विधार्थी पञ्चलक्षणाः।।

प्र.8 अपनी पाठ्य पुस्तक से याद किये दो श्लोक लिखिए जो इस प्रश्न पत्र में ने आये हों।

प्र.9 पाँच-पाँच फलों और सब्जियों के नाम लिखिए। संस्कृत में।

प्र.10 निम्नलिखित वाक्यों को हिन्दी से संस्कृत में लिखिए।

1. हम दोनों जाते हैं।

2. गीता विद्यालय जाती है।

3. घोड़े मैदान में दौड़ते हैं।

4. वह पुस्तक पढ़ती है।

5. सदा सत्य बोलो।

6. नर्मदा एक पवित्र नदी है।

प्र.11 उचित धातुरूप से रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए।

1. भू (भव) लृट लकार-पुरुषः एकवचन द्विवचन बहुवचनं प्रथम पुरुषःभविष्यतः भविष्यन्ति।

2. पठ् लङ लकार-मध्यम परुषः अपठः

प्र.12 संधि विच्छेद करिये।

हिमाचलः, विद्यार्थी, गिरीशः, भानूदयः, कवीन्द्र

प्र.13 सही जोड़ी मिलाइए।

शुष्क रोटिका मानवः

मधुरवाण्याम् अवदत् धनिकः

चरित्रेण श्रेष्ठः भवति श्रमिकः

मिष्ठानम् अयच्छत् गुरुनानकः

प्र.14 किसी एक वाक्य पर दस लाइनों में निबंध लिखिए।

1. परोपकारः
2. उद्यानम्
3. पाठशाला